

Notitie

HaskoningDHV Nederland B.V.
Industry & Buildings

Aan: Gemeente Geldermalsen
Van: J.A.A. de Rooij
Datum: 8 mei 2018
Kopie: Luitzen Jager
Ons kenmerk: WATN001D01
Classificatie: Vertrouwelijk

**Onderwerp: Quick scan Wet natuurbescherming (Wnb) motorcross circuit (MCC)
Geldermalsen**

1. Aanleiding

Aan de Plettenburglaan in Meteren ligt een motorcrossterrein. Het gebruik van dit terrein als motorcrossterrein past echter niet in de vigerende bestemmingsplannen, waarin het terrein is bestemd voor productiebos en agrarische grond. Aan deze gedoogsituatie wil de gemeente een einde maken. De bestaande situatie moet daarom gelegaliseerd worden.

Legalisatie van de bestaande situatie houdt in dat er een bestemmingsplanwijziging nodig is. In dat kader is een toets nodig aan het soorten- en gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb, om te bepalen of het planvoornemen haalbaar is in het licht van de Wnb voor wat betreft soortenbescherming. Deze notitie voorziet in een toets aan het soortenbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) aan de hand van een bureaustudie en een habitatgeschiktheidsanalyse.

2. Werkwijze

Om na te gaan wat het belang van het studie- en plangebied is voor beschermde soorten is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van het studiegebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het studiegebied, is gebruik gemaakt van de NDFF-database, welke is geraadpleegd op 5 april 2018. De database bevat zowel historische als actuele gegevens die verzameld zijn via allerlei bronnen zoals RAVON, SOVON en de Zoogdierverseniging. Gegevens zijn opgevraagd voor de periode van 1 januari 2013 tot en met 5 april 2018. Daarnaast is de quick scan voor naastgelegen Windpark AVRI geraadpleegd (Bureau Waardenburg, 2015). Verder is met behulp van een verkennend veldbezoek op 5 april 2018 een inschatting gemaakt van de habitatgeschiktheid van het plangebied voor onder de Wnb beschermde soorten.

Stap 2. Vaststelling van de effecten op beschermde natuurwaarden

Om vast te stellen of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op beschermde plant- en diersoorten, is een beknopte analyse gemaakt van de ontwikkeling in relatie tot de habitateisen van beschermde soorten in het studiegebied. Daarbij is ook –mede aan de hand van het verkennend veldbezoek– gekeken in hoeverre het studiegebied voorziet in specifieke eisen van beschermde soorten.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde natuurwaarden

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te combineren zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige beschermde plant- en diersoorten inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Conclusies en aanbevelingen

Uit voorgaande stappen volgt of de voorgenomen legalisering haalbaar is in het licht van de Wet natuurbescherming. Gericht vervolgonderzoek kan nodig zijn als er gerede twijfel is over het al dan niet voorkomen van beschermde plant- en diersoorten, als er mogelijk sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

3. Ligging plangebied en huidige situatie

Het motorcrossterrein bevindt zich aan de Plettenburglaan in Meteren, in de gemeente Geldermalsen. Het plangebied bestaat uit een onverharde motorcrossbaan en bijbehorend clubgebouw met parkeerterrein. Aan de randen van het terrein zijn stroken aanwezig met bomen en groen. Verder wordt het terrein omringd door een aantal waterlopen, waar het terrein tevens op afwatert.

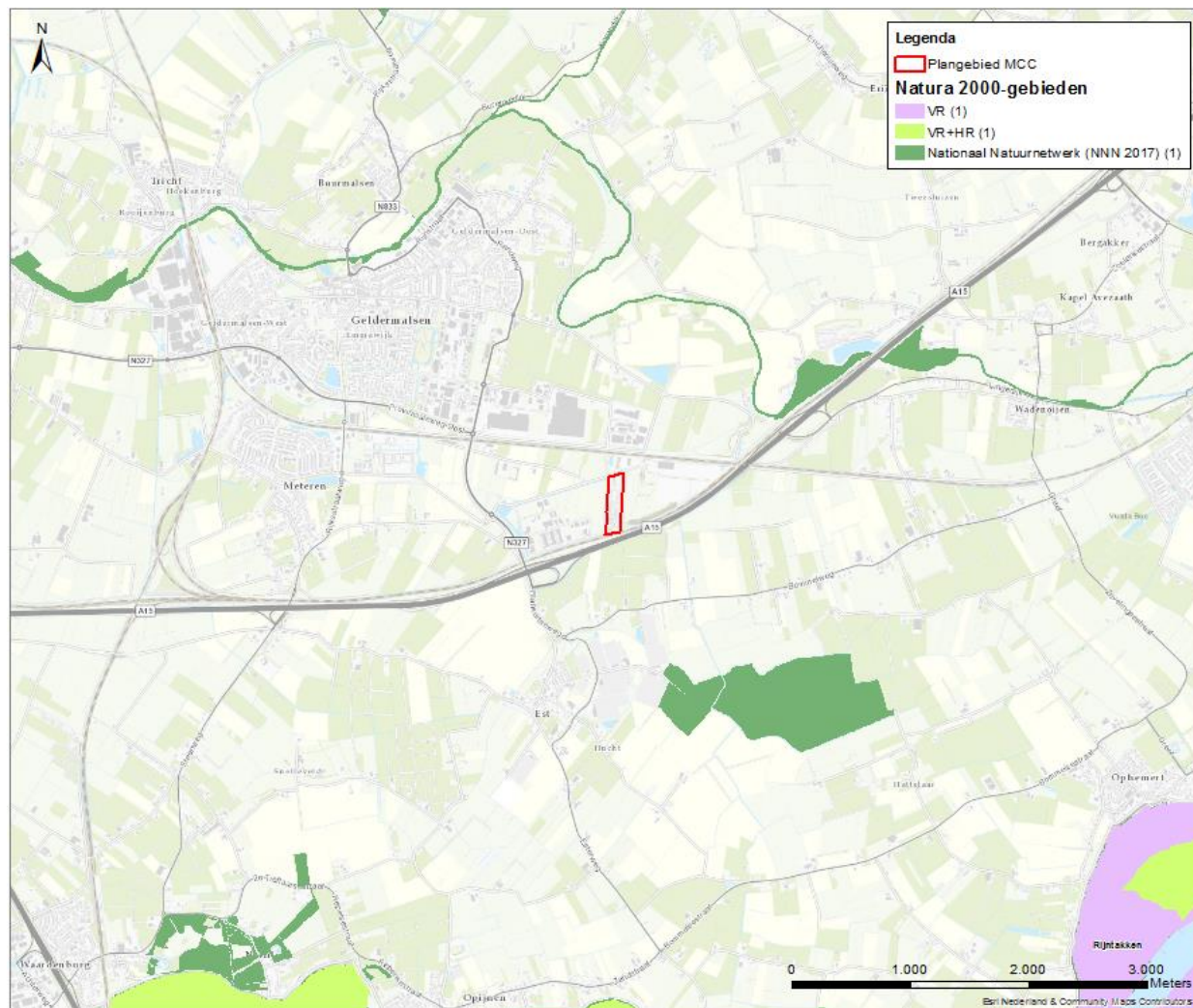
4. Het planvoornemen

MCC Geldermalsen heeft het voornemen de baan open te stellen voor trainingen en kleinere wedstrijden op woensdagen van 15.00u tot 19.00u en op zaterdag van 13.00u tot 17.00u (of 11.00u tot 17.00u op zaterdag indien de woensdag ervoor niet is gereden). Daarnaast worden 3 weekenden (grotere) wedstrijden gereden. Het gebruik van het terrein als zodanig past echter niet in de vigerende bestemmingsplannen, waarin het terrein is bestemd voor productiebos en agrarische grond. Aan de gedoogsituatie wil de gemeente een einde maken. De bestaande situatie moet daarom gelegaliseerd worden middels een wijziging van het bestemmingsplan.

De figuren 1 tot en met 3 geven een indruk van de ligging van en situatie in het plangebied.

Figuur 1: de locatie van het motorcrossterrein, tussen de A15 en de Betuwelijn. Bron ondergrond: Cyclomedia.

Figuur 2: ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden. Wel ligt het plangebied op circa 4 kilometer hemelsbreed van verschillende deelgebieden van Natura 2000-gebied Rijntakken. Het betreft hier een stikstofgevoelig natuurgebied. Daarom is het volgens het principe van omgekeerde bewijslast nodig om de depositie van stikstof als gevolg van het planvoornemen te berekenen, mede gelet op de kritieke grenswaarde voor de projectbijdrage van $>0,05$ mol stikstof per hectare per jaar. Er kan namelijk niet op voorhand gesteld worden dat deze drempelwaarde wordt overschreden. Bij overschrijding van deze drempelwaarde is een meldings- of vergunningplicht in het kader van de Wnb aan de orde.

Ten aanzien van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) zijn op voorhand geen effecten te verwachten. Externe werking is geen onderdeel van het toetsingskader van de provincie Gelderland ten aanzien van het NNN.

Figuur 3: impressie van het motorcrossterrein, met op de achtergrond de wal van de AVRl.

5. Voorkomen beschermde soorten Wnb

Op basis van raadpleging van verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF; geraadpleegde range: 1 januari 2013 t/m 5 april 2018; zie bijlage 1) en overige beschikbare bronnen (zie lijst geraadpleegde bronnen) is een beeld gevormd van de in de regio voorkomende soorten. De habitatgeschiktheid van het plangebied en directe omgeving voor deze soorten is ingeschat met behulp van een oriënterend veldbezoek door ondergetekende ter zake deskundige ecoloog. Hieronder volgt per soortgroep een uitwerking van de bevindingen.

Vaatplanten

Geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF wijzen op het voorkomen van brede en kleine wolfsmelk in de nabijheid van het plangebied. Beide soorten groeien op open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond. Ze groeien in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen. De kleine wolfsmelk is een pioniersoort en is vrij zeldzaam in het rivierengebied en de brede wolfsmelk is zeer zeldzaam en komt met name in het rivierengebied voor. Het plangebied ligt in het rivierengebied.

Het plangebied is intensief beheerd en gebruikt als motorcrossterrein, waardoor het overgrote deel ongeschikt is als groeiplaats voor deze soorten, juist omdat de bodem in het groeiseizoen continu wordt omgewoeld door crossmotoren en baanbeheer. Het plangebied wordt intensief beheerd en gebruikt als crossterrein. Randzones zijn wel extensiever beheerd en bestaan uit voedselrijke stroken met gras, ruigte en bomen. Echter ontbreekt het hier aan geschikte plekken, mede vanwege de schaduwwerking

van aanwezige bomen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan voorziet op grond van hiervan niet in groeiplaatsen van genoemde onder de Wnb beschermde vaatplanten.

De soorten die krachtens de Wnb beschermd worden zijn veelal eenjarigen en gedijen vaak op kalkrijke danwel zure en schrale standplaatsen die extensief beheerd worden. Dergelijke groeiplaatsen zijn niet aanwezig binnen het plangebied, zodat het uitgesloten is dat beschermde plantensoorten voorkomen in het plangebied.

Beschermde vaatplanten zijn afwezig.

Zoogdieren, inclusief vleermuizen

Het plangebied voorziet op grond van geraadpleegde verspreidingsgegevens en foto's niet in vaste verblijfplaatsen (holen, nesten, overige schuilplaatsen) van krachtens de Wnb beschermde zoogdiersoorten. Wel zijn er in de directe omgeving hazen, reeën en vossen waargenomen. Burchten van zoogdieren zijn niet aangetroffen op de planlocatie. Wel zouden wezel en hermelijn voor kunnen komen in holtes van knotbomen aan de westrand van het terrein. Voor genoemde soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen op grond van de Verordening Natuurbescherming (Besluit van Provinciale Staten van Gelderland van 27 januari 2017 met nummer PS2016-778). Voor deze soorten blijft wel de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb gelden.

Het plangebied is niet tot slecht onderzocht op het voorkomen van beschermde vleermuissoorten. Het ligt voor de hand dat er vleermuizen voorkomen in het plangebied en de directe omgeving daarvan, omdat er (zij het in beperkte mate) watergangen, houtsingels en gebouwen in het plangebied en omgeving aanwezig zijn. Het plangebied is vanwege aanwezigheid van water en houtsingels potentieel jachtgebied voor in de omgeving voorkomende vleermuissoorten, bijvoorbeeld gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Aanwezige bomen met holtes zouden kunnen voorzien in paar- en verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis en watervleermuis, zie ook figuur 4 verderop in deze notitie. Daarmee kan geconcludeerd worden dat aanwezigheid van foerageergebieden en vaste paar- en verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk aan de orde is.

Het plangebied voorziet mogelijk in functioneel leefgebied van beschermde vleermuissoorten. Er zijn geen indicaties voor het voorkomen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

Vissen

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van bij de Wnb beschermde vissoorten. Open water is wel aanwezig in het plangebied, maar alleen in natte periodes of direct na regenval. Voorkomen van vissen op het terrein is daarmee redelijkerwijs uitgesloten. Omringende waterlopen bevatten wel degelijk vis. Naar verwachting zijn dit uitsluitend algemene soorten, gezien de spreiding van bekende populaties van beschermde vissoorten en het poldersysteem met de nodige barrières qua vispasseerbaarheid.

Er komen geen beschermde vissoorten voor in het plangebied.

Reptielen & amfibieën

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van beschermde reptielen- en amfibiesoorten in het plangebied en in de omgeving daarvan. Enerzijds ontbreekt het aan geschikte voortplantingswateren voor de meeste soorten (heikikker, kamsalamander) en anderzijds is het plangebied ongeschikt als landhabitat voor de meeste amfibieën, vanwege het intensieve gebruik en beperkte aanwezigheid van extensief beheerd groen. Echter geldt dit niet voor de rugstreeppad, die juist wel gedijt in een omgeving met veel dynamiek, waar grond continu wordt omgewoeld of vergraven wordt.

Voorwaarde is wel dat er plaatselijk plassen en/of poelen aanwezig zijn. Dat is ook voor dit crossterrein het geval, in de vorm van sloten en greppels tussen de lussen van de baan. Bovendien is de soort bekend op meerdere crossterreinen in het land, zodat gesteld kan worden dat deze vorm van ruimtegebruik juist bijdraagt aan instandhouding van populaties op lokaal niveau. Omdat de rugstreeppad ook in het rivierengebied verspreid voorkomt en het plangebied voorziet in geschikt leefgebied, is voorkomen van de rugstreeppad mogelijk zoniet waarschijnlijk aan de orde. Aanvullend onderzoek aan het eind van de lente en het begin van de zomer kan dit uitwijzen.

Voor wat betreft reptielen geldt dat er ter hoogte van het plangebied geen geschikt leefgebied aanwezig is, met voldoende afwisseling in structuur en aanwezigheid van kale, zanderige plekken en anderzijds voldoende dekking in de winter. Verder zijn er in en rond het plangebied geen populaties van beschermde reptielensoorten bekend. Daarmee kan voorkomen van beschermde reptielensoorten op voorhand uitgesloten worden.

Leefgebieden van beschermde reptielen zijn afwezig in het plangebied. Voor wat betreft amfibieën komt de streng beschermde rugstreeppad mogelijk voor.

Broedvogels

Vanwege het bij momenten behoorlijk intensieve gebruik en daarmee gepaard gaande geluidsproductie kan gesteld worden dat het plangebied ongeschikt is voor de meeste broedvogels, met uitzondering van opportunistische soorten die relatief snel kunnen wennen aan voorspelbare verstoring. De uitgevoerde veldinspectie wijst op het voorkomen van enkele broedgevallen van de zwarte kraai in hoog opgaande populieren in de zuidwestelijke rand van het terrein. In het plangebied zijn verder individuen van de houtduif waargenomen. Ook bijzonder is de recente plaatsing van een kast die geschikt is voor de torenvalk. Tijdens het veldbezoek zijn geen indicaties voor gebruik van de kast vastgesteld.

Figuur 4: een deel van de knotbomen met potentieel geschikte holtes voor een soort als de steenuil. Overigens kunnen kleine marterachtigen en holenbroeders als pimpel- en koolmees ook gebruik maken van aanwezige holtes.

Langs de westrand staan meerdere oude knotbomen (wilgen, elzen) met daarin een of meer holtes, zie ook figuur 4. Er zijn op grond van het veldbezoek geen indicaties voor gebruik van de holtes door de steenuil. Nu konden niet alle holtes inwendig geïnspecteerd worden en is de broedperiode van de steenuil ten tijde van het veldbezoek nog niet begonnen. De soort broedt immers van half april tot half of eind mei. Bovendien biedt het terrein, met diverse rommelige overhoekjes, een potentieel geschikt leef- en jachtgebied. Er kan immers goed gejaagd worden op muizen en regenwormen. Wel moet opgemerkt worden dat de omgeving van het crossterrein in gebruik is voor intensievere grondgebruiksvormen, zoals grootschalige infrastructuur (A15, Betuwelijn), een bedrijventerrein, een stortplaats, een windmolenpark en grootschalige landbouw. Dit draagt niet bij aan de kans op daadwerkelijke aanwezigheid van de soort, die vooral aanwezig is in kleinschalig cultuurlandschap met rommelige erven, houtwallen, boomgaarden en knotbomen. Dat is wel een voorwaarde voor het voorkomen van de steenuil, die vaak min of meer regionale populaties vormt. Het plangebied daarentegen is een marginaal geschikte enclave die overal wordt omringd door voor steenuilen ongeschikt leefgebied. Voorkomen van de steenuil en diens jaarrond beschermde nesten kan daarmee op voorhand uitgesloten worden, mede gelet op het niet aantreffen van broedindicaties in de inspecteerbare holtes in de knotbomen.

Het plangebied voorziet in geschikte broedgelegenheden voor algemene broedvogels met een beperkte verstoring gevoeligheid, zoals zwarte kraai en houtduif. Voorkomen van jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde ten tijde van het veldbezoek.

Ongewervelden

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen niet op het voorkomen van strenger beschermde ongewervelden, zoals slakken, dagvlinders, libellen en overige insecten en weekdieren. Op basis van het

aanwezige biotoop – vergraven en omgewoelde kleiige grond en afwezigheid van schoon open water en geschikte waardplanten et cetera- ligt het voorkomen van strenger beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden niet voor de hand en kan zodoende uitgesloten worden.

Beschermde ongewervelden zijn afwezig.

6. Effectbeoordeling beoogd gebruik

Mogelijk komen er vaste paar- en verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen en leefgebied (inclusief voortplantingswateren) van rugstreeppadden voor, gelet op de potentiële habitatgeschiktheid van het plangebied voor deze soorten. Overigens is het plangebied reeds vanaf de jaren '80 in gebruik als motorcrossterrein. Daarmee is er sprake van bestendig beheer en gebruik dat in principe niet limiterend is voor de actuele potentiële habitatgeschiktheid van (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

7. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Mogelijk komen er vaste paar- en verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen en geschikt leefgebied voor rugstreeppadden voor.

Er kan verder niet op voorhand uitgesloten worden dat de drempelwaarde voor stikstofdepositie voor natura 2000-gebied Rijntakken wordt overschreden.

Consequenties van (mogelijk) aanwezige soorten en beschermde gebieden

Het bestemmingsplan legaliseert een situatie die reeds tientallen jaren aan de orde is op de planlocatie. Daarmee is de kans op aanvullende negatieve effecten feitelijk niet aan de orde, mits aan een aantal voorwaarden voldaan wordt, gericht op behoud en versterking van aanwezige ecologische waarden en potenties. Daarmee is aanvullend onderzoek, mede gelet op de terreingesteldheid sinds het gebruik als motorcrossterrein, niet aan de orde.

Een berekening in AERIUS Calculator geeft uitsluitsel ten aanzien van externe werking als gevolg van stikstofdepositie vanwege het gebruik als motorcrossterrein. Mogelijk is een vergunning op de Wet natuurbescherming nodig in het kader van gebiedsbescherming. Er zijn geen aanwijzingen dat het bestaande gebruik niet alsnog vergund kan worden, mocht dit nodig zijn.

Aanbevelingen

- Het is mogelijk om regels op te nemen in het bestemmingsplan, ter bescherming en versterking van het aanwezige groen. Dit voorkomt aantasting van (mogelijk aanwezige) beschermde natuurwaarden en bovendien zijn er signalen vanuit de club dat hier draagvlak voor is vanuit de leden;
- Optimaliseren habitatgeschiktheid, meer knotbomen aanplanten een steenuilenkast ophangen. Dit kan ook door aftakelende bomen gefaseerd te kappen en deze te vervangen door nieuwe knotbomen.
- Ook het ophangen van vleermuiskasten voor boombewonende vleermuizen voegt waarde toe.
- Omdat veel bomen in een aftakelfase zitten, is het zaak om tijdig maar gefaseerd nieuwe bomen aan te planten, om de habitatgeschiktheid voor broedvogels en vleermuizen voor de lange termijn op peil te houden danwel te verbeteren.

- Verder adviseren we om als regel op te nemen dat de kap van (knot)bomen met holtes onderbouwd moet worden met een jaarrond onderzoek naar vleermuizen. Herplantplicht en passende compensatie zijn nodig in geval van aangetoonde aanwezigheid.
- Het uitvoeren van een AERIUS-berekening van de stikstofdepositie als gevolg van het te legaliseren gebruik is nodig om aan te tonen of er al dan niet sprake is van een meldings- of vergunningsplicht in het kader van de Wnb, voor wat betreft gebiedsbescherming (Natura 2000).

Geraadpleegde bronnen

- Natuurtoets Windpark AVRI, 21 december 2015, Bureau Waardenburg;
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), reeks van 1-1-2013 t/m 5-4-2018, geraadpleegd op 5 april 2018;
- Cyclomedia, Globespotter. Luchtfoto en camerabeelden, geraadpleegd op 5 april 2018;
- ESRI, ArcGIS Online. Topografische kaart, geraadpleegd op 5 april 2018;
- Besluit van Provinciale Staten van Zuid-Holland van 27 januari 2017, tot vaststelling van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Gelderland, met nummer PS2016-778.
- Provincie Gelderland, 2017, Natuurbeheerplan 2018;
- Begrenzing Nationaal Natuurnetwerk, 2017, provincie Gelderland;

Bijlage 1 NDFF-gegevens (1 januari 2013 t/m 5 april 2018)

